

Демонстраційні варіанти тестів розроблені спеціалістами УЦОЯО
та надані ХОБФ «ТЕСТУВАННЯ, ІННОВАЦІЇ, МОНІТОРИНГ В ОСВІТІ»
в рамках сприяння інформуванню суспільства «Особливості ЗНО-2011»

УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА

Частина 1 Українська мова

Завдання 1—7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант відповіді та позначте його в *бланку А* згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Прочитайте текст і виконайте завдання 1—7 до нього

(1)Київський Поділ ще багатий на щурячі *кутки*, де поряд із пафосними новобудовами — давня архітектурна розкіш. (2)А як затягне в арку-горлянку та викине у внутрішньому дворику — от вам і справжній старий Поділ: дерев'яні *веранди*, персональні сходи-драбини на другий поверх, огірки *в/суміш* зі страшенно красивими ружами під вишнею. (3)Справжні хазяї незбагненно дорогих подільських нетрів *за/звичай* здають їх в оренду, а самі [...] у багатоповерхівках на Оболоні чи Дарниці і намагаються не сумувати, дивлячись із вікна десятого поверху на щільне нагромадження сірих будинків. (4)Оку важко знайти тут красу, коли ти виріс на Подолі, де золоті бані кожної *церкви на/багато* голів вищі за дахи будинків. (5)А в повітрі — Божа благодать передзвону, а під ногами — земля з ясною пам'яттю. (6)Її спогадами проростають *дерева*, дихають кам'яні стіни. (7)Справжні хазяї дорогих подільських нетрів, звісно, мріють забагатіти, *що/би* повернутися сюди ще до того, як від старого Подолу не стане й сліду (за Люко Дашвар).

- Окремо в цьому тексті має писатися сполука
 А *в/суміш*
 Б *за/звичай*
 В *на/багато*
 Г *що/би*
- Замість пропуску в третьому реченні має бути слово
 А розкошують
 Б гордують
 В голосять
 Г скніють
- Фразеологізмом є вислів із тексту
 А здають в оренду
 Б проростають дерева
 В мріють забагатіти
 Г не стане й сліду
- У знахідному відмінку вжито в тексті іменник
 А кутки
 Б веранди
 В церкви
 Г дерева
- Вставне слово є в реченні
 А другому
 Б третьому
 В п'ятому
 Г сьомому
- Підрядна частина умови є в реченні
 А першому
 Б третьому
 В четвертому
 Г сьомому

7. Авторське ставлення до Подолу можна назвати
- А відданістю
 - Б закоханістю
 - В зневагою
 - Г кепкуванням

Завдання 8—23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант відповіді та позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

8. Спрощення приголосних позначається на письмі в усіх словах рядка
- А облас..ний, тис..нути, аванпос..ний
 - Б капуста..няк, перс..ні, пристрас..ний
 - В зліс..ний, ненавис..ний, пес..ливий
 - Г піаніс..ці, перехрес..ний, щас..ливий
 - Д радіс..но, кіс..лявий, кількіс..ний
9. Літеру з треба писати на місці обох пропусків у рядку
- А ..нижка на товари, важко ..компрометувати
 - Б археологічні ро..копки, ..хвалити програму
 - В небе..печна речовина, ретельно ..чистити
 - Г поглянути ..середини, не..казаний пейзаж
 - Д бе..коштовна консультація, ..кладати іспит
10. Правильно побудовано словосполучення
- А простий у використанні
 - Б старший всіх офіцерів
 - В уживати по призначенню
 - Г піти за мандаринами
 - Д подякувати журналістів
11. Орфографічну помилку допущено в рядку
- А Галичина, Рівненщина
 - Б Житомирщина, Вінничина
 - В Миколаївщина, Донеччина
 - Г Сумщина, Харківщина
 - Д Слобожанщина, Одещина
12. У реченні
«І за кожним словом оч(1)нята її пром(2)ніли, голос дзв(3)нів незвично, як буває тоді, коли людину сповнює переж(4)вання якоїсь потаємної радості, в(5)ликої та нестримної» літеру *и* треба писати на місці цифри
- А 1
 - Б 2
 - В 3
 - Г 4
 - Д 5
13. Форма кличного відмінка утворена неправильно в рядку
- А панове!
 - Б братику!
 - В Миколе!
 - Г Олексію!
 - Д Павле!

14. Неправильно побудовано речення
А Згідно з рішенням директора, наш відділ працює над інноваційним проектом.
Б Міжнародна громадськість розуміє та занепокоєна проблемою атомної енергетики.
В Туристи милувалися дивовижними оздобами храму й зачудовано розглядали їх.
Г Завдяки закону Менделєєва можна об'єднати в систему безліч хімічних фактів.
Д Хмара, яка, поволі рухаючись, накривала небо, змусила нас відмовитися від прогулянки.
15. Граматично правильна відповідь на запитання «Котра година?» —
А рівно дев'ятнадцять
Б п'ять хвилин першої
В п'ять хвилин на сьому
Г дві години п'ять хвилин
Д без двадцяти вісім
16. Через дефіс треба писати кожне слово рядка
А червоно/бурий, виробничо/фінансовий, сріблясто/чорний
Б соціально/психологічний, економіко/географічний, літературо/знавчий
В червоно/барвний, історико/філологічний, кислотно/лужний
Г кисло/молочний, монументально/декоративний, івано/франківський
Д віце/президентський, іспансько/український, мало/вірогідний
17. Правильно утворено форму наказового способу дієслова
А запишемо Б пішли
В говорімо Г виносимо
Д скажемо
18. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення «Уночі прошуміла злива...» обрати
А лишивши повсюди калюжі-озерця.
Б дарма що вечір був тихий і місячний.
В а ранок видався ясний на диво.
Г так що пограти в теніс ми не змогли.
Д та перетворила траву на смарагдове диво.
19. Звук [т] є в усіх словах рядка
А трохи, незалежність, толока
Б отаман, втішений, тричі
В виходити, футбол, золотий
Г материнство, захід, дитинча
Д театр, матрос, сатиричний
20. Розділові знаки правильно вжиті в реченні
А О слово що в устах тремтиш, невже ж мені тебе спиняти?
Б Тобі одній, наміряна царівно тобі одній дзвенять мої пісні.
В О земле втрачена, явився бодай у зболеному сні, і лазурово простелися, і душу порятуй мені.
Г Дозволь, мені мій вечоровий світе, упасти зерням в рідній борозні.
Д Отак і ти, моя могутня мово моя розрадо вогне мій в снігу, живеш і сяєш пурпурово, ввібравши кров, і соки, і снагу.
21. Помилково вжито прийменник у словосполученні
А хворіти на радикуліт
Б говорити на гагаузькій мові
В розумітися на комп'ютерних програмах
Г на південь від Донецька
Д стати на заваді

22. Складним безсполучниковим є речення
 А Ще сніг кругом, ще голі віти дуба, ще не курличуть в небі журавлі.
 Б Моя батьківщина — це крила орла, що лине до сонця з туманів.
 В Я воскрес, щоб із вами жити під шаленством весняних злив.
 Г Прицокало, прибилося, притекло, припало, пригорнулось, причинилося, заплакало і нікма утекло чорняве полум'я з печальними очима.
 Д Червонобоким яблуком округлим скотився день, доспілий і тяжкий, і ніч повільним помахом руки широкі тіні чорним пише вуглем.
23. Правильно підкреслені літери на позначення наголошених голосних у всіх словах рядка
 А кілометр, подруга, олені
 Б шофер, везли, випадок
 В листопад, жалозі, одинадцять
 Г квартал, дрова, зробилю
 Д усього, український, спина

Завдання 24—28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки в бланку на перетині відповідних колонок і рядків. Усі інші види Вашого запису комп'ютерна програма реєструватиме як помилки.

24. Установіть відповідність між іншомовними й українськими словами.

1 сервіс	А походження
2 гіпноз	Б навіювання
3 конкурс	В змагання
4 генеза	Г сполучення
	Д обслуговування

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25. Утворіть пари спільнокореневих слів.

1 сталий	А статично
2 сталь	Б сталево
3 статика	В статут
4 станути	Г усталено
	Д розталий

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26. З'ясуйте види наведених односкладних речень.

Вид односкладного речення

Приклад

1 означено-особове	А Той монастир недавно збудували.
2 неозначено-особове	Б Сади свій сад, плекай свої надії.
3 безособове	В І все на світі треба пережити.
4 називне	Г Я вранці голос горлиці люблю.
	Д Така тиха, така ласкава осінь.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27. З'ясуйте, який вид підрядного речення треба приєднати до поданого головного.

Головне речення

Вид підрядного речення

1 Це та вистава, ...	А означальне
2 ..., сумно було б на світі.	Б з'ясувальне
3 Я раптом відчув, ...	В обставинне часу
4 Варто працювати доти, ...	Г обставинне умови
	Д обставинне наслідкове

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якими частинами мови є виділені слова в реченні (цифра в дужках позначає наступне слово).

Полум'я рожевіло (1)на снігах, (2)освітлюючи майдан, (3)чорні мечі тополь, низенькі, (4)заметені снігом хати.

А прикметник

Б дієприкметник (форма дієслова)

В дієприслівник (форма дієслова)

Г прислівник

Д прийменник

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Читання й аналіз тексту

Завдання 29—36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в *бланку А* згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків)
і виконайте завдання 29—36.

Кава по-віденськи з українським присмаком

(1—5) У повсякденному побуті ми настільки звикли до кави, що, здається, знаємо про неї все. Більшість «кавоманів» упевнені, що їхній улюблений напій завезли до Європи зі Сходу. Але на питання про те, як він набув популярності серед європейців, відповісти можуть лише еруди-ти. А трапилося це не так давно, під час останньої відчайдушної спроби Османської імперії підкорити Європу.

(6—13) Серпень 1682 року. На засіданні турецького уряду обговорюється питання про похід на Угорщину й Австрію. Проте останнє слово — за султаном, який жагуче мріє битися з християнським світом. Головний удар він вирішує спрямувати на Австрію, одну з наймогутніших європейських держав, та її столицю Відень. Він уже бачить, як у володіння мусульман потрапляють великі земельні наділи, як багатства ллються широкою рікою в його збіднілу скарбницю і як серйозно хвора на економічну кризу держава османів рине до нового зеніту могутності. У цей же час мешканці Туреччини смакують чутки про численні багатства австрійської столиці.

(14—17) Через рік султан Османської імперії офіційно заявив про початок чергової «священної війни з невірними» і вирушив разом з усім своїм двором і військом у похід. На військовій раді, яка відбулася в завойованій на той час Угорщині, було ухвалено рішення йти на Відень. Один за одним розпочалися штурми столиці Австрійської імперії.

(18—22) «Турки йдуть такими силами, яких ми не бачили ось уже сто років», — зазначав австрійський імператор, оцінюючи військові сили супротивника. Захисники міста відчайдушно чинили опір. Саме тому турки вирішили вдаватися до кардинальних заходів — багатотижневої облоги. Через деякий час у Відні починається голод і епідемії, серед мешканців — відчай і паніка.

(23—30) Австрійський граф Рюдигер Штаремберг, на чолі з яким воїни і місцеві городяни захищали рідні стіни, вирішив просити допомоги в цісаря Леопольда I і герцога Карла Лотарингського. Для цього через ворожі кордони треба було послати когось із мешканців, хто знав би турецьку мову та звичаї. У небезпечний шлях з Відня без зволікання вирушив Юрій-Франц Кульчицький разом зі своїм товаришем Юрієм Михайловичем. Щоб уникнути небезпек, які чатували на них щокроку, супутники одягнули турецьке вбрання. Наспівуючи турецьких пісень, вони сміливо пробиралися ворожою територією та незабаром опинилися в герцога Лотарингського. Той наказав своєму війську негайно готуватися до битви з турками.

(31—34) Битва закінчилася блискучою перемогою австрійців. Юрій Кульчицький за чималі заслуги перед містом був щедро винагороджений. Йому вручили велику суму грошей і надали у влас-

(35—41) Є у Відні бронзова статуя козака-галичанина, одягненого в турецьке вбрання. У лівій руці він

- За Тарасом Чухлібом, журнал «Експедиція XXI».

790 слів

- А** гинути у великій кількості
Б витрачатися у великій кількості
В надходити у великій кількості
Г використовуватися у великій кількості

31. Теперішній час замість минулого використано в тексті (рядки 6—13) для
- А романтизації оповіді
 - Б наближення подій минулого до читача
 - В підкреслення нереальності задумів султана
 - Г сатиричного зображення завойовницьких планів
32. Засобом міжфразового зв'язку другого та третього речень тексту є
- А лексичний повтор
 - Б займенник
 - В прислівник
 - Г перифраз
33. У тексті немає мікротеми
- А початок війни османів з Австрією
 - Б облога Відня турками
 - В таємниці львівської кави
 - Г винайдення кави по-віденськи
34. Судячи з тексту, причиною популярності кави в Європі стало
- А підсолоджування гіркого напою
 - Б особливе обсмажування зерен
 - В активізування торгівлі зі Сходом
 - Г завоювання нових колоній
35. Текст являє собою
- А розповідь з елементами опису
 - Б опис з елементами роздуму
 - В роздум з елементами опису
 - Г роздум з елементами розповіді
36. Жанр тексту —
А переказ	Б репортаж
В легенда	Г стаття

Частина 2

Українська література

Завдання 37—56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант відповіді та позначте його в *бланку А* згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

37. Словами
- Ой на горі да женці жнуть,
А попід горою,
попід зеленою
козаки йдуть.
починається*
- А календарно-обрядова пісня
 - Б соціально-побутова пісня
 - В історична пісня
 - Г балада
 - Д дума

38. Про Ярослава Осмомисла («Слово про похід Ігорів») ідеться в рядку
А «Великому Хорсові путь перебігав»
Б «Жадоба спробувати Дону великого знамення йому заступила»
В «Підпер гори угорські своїми залізними полками»
Г «Ізронив злате слово, з сльозами змішане»
Д «Думкою поле міряє од великого Дону до малого Дінця»
39. Адресатами «Послання до єпископів» є
А Папа Римський, Митрополит Київський
Б Памво Беринда, Семен Дівович
В Іван Федоров, Феофан Прокопович
Г Іпатій Потій, Михайло Рогоза
Д Мелетій Смотрицький, Климентій Зиновіїв
40. Автор першого твору нової української літератури є
А Іван Вишенський
Б Іван Нечуй-Левицький
В Іван Котляревський
Г Григорій Сковорода
Д Григорій Квітка-Основ'яненко
41. В уривку «*Матінко моя ріднесенька! Утінко моя, перепілочко, голубонько!.. Не розлучайте мене з моїм Василечком*» яскраво втілені риси
А імпресіонізму
Б сентименталізму
В бароко
Г експресіонізму
Д романтизму
42. Рядки «*Якби ви вчилися так, як треба, то й мудрость би була своя*» написав
А Іван Котляревський
Б Тарас Шевченко
В Пантелеймон Куліш
Г Іван Франко
Д Леся Українка
43. Твір «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» опубліковано в Україні під заголовком
А «Хазяїн»
Б «Пропаша сила»
В «Людина»
Г «Тіні забутих предків»
Д «Камінний хрест»
44. Ідейно-тематичним продовженням п'єси «Сто тисяч» є твір
А «Наталка Полтавка»
Б «Мина Мазайло»
В «Хазяїн»
Г «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
Д «Лісова пісня»
45. Прохання «*Являйся, зіронько, мені! Хоч в сні!*» є в творі
А Тараса Шевченка
Б Івана Котляревського
В Василя Симоненка
Г Івана Франка
Д Лесі Українки

46. Звертання *«Ні, любий, я тобі не дорікаю, а тільки — смутно, що не можеш ти своїм життям до себе дорівнятись»* адресоване героєві твору
- А «Маруся Чурай»
 - Б «Лісова пісня»
 - В «Енеїда»
 - Г «Катерина»
 - Д «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
47. Імпресіонізм є основним стильовим струменем у творчості
- А Ольги Кобилянської
 - Б Лесі Українки
 - В Івана Франка
 - Г Михайла Коцюбинського
 - Д Василя Стефаника
48. Витончене відтворення суб'єктивних вражень, мінливих відчуттів і переживань притаманне творам
- А бароко
 - Б сентименталізму
 - В романтизму
 - Г імпресіонізму
 - Д експресіонізму
49. До «празької школи» українських письменників належав
- А Павло Тичина
 - Б Іван Багряний
 - В Юрій Яновський
 - Г Євген Маланюк
 - Д Микола Хвильовий
50. Із гаслом *«Хай живуть зайці!»* на полювання вирушав автор твору
- А «Тигролови»
 - Б «Три зозулі з поклоном»
 - В «Лісова пісня»
 - Г «Зачарована Десна»
 - Д «Мисливські усмішки»
51. Тематично близьким до вірша «Пісня про рушник» є твір
- А «Любіть Україну»
 - Б «Балада про соняшник»
 - В «Ви знаєте, як липа шелестить...»
 - Г «Два кольори»
 - Д «Ти знаєш, що ти — людина?»
52. На тлі Другої світової війни розгортаються події твору
- А «Я (Романтика)»
 - Б «Жовтий князь»
 - В «Вершники»
 - Г «Тигролови»
 - Д «Україна в огні»
53. Схожа проблема — *«нерівня душ — це гірше, ніж майна»* — наявна в творах рядка
- А «Лісова пісня» і «Тіні забутих предків»
 - Б «Людина» й «Інститутка»
 - В «Маруся Чурай» і «Кайдашева сім'я»
 - Г «Лісова пісня» і «Маруся Чурай»
 - Д «Тигролови» і «Маруся Чурай»

54. Період культу особи Сталіна є історичним тлом твору
 А «Я (Романтика)»
 Б «Зачарована Десна»
 В «Вершники»
 Г «Тигролови»
 Д «Тіні забутих предків»
55. Рядки «*І собором дзвінким Україна написалась на стінах тюрми*» є в творі
 А «І все-таки до тебе думка лине»
 Б «Сучасники»
 В «Сто років, як сконала Січ»
 Г «Любіть Україну»
 Д «На колимськiм морозі калина»
56. Рядки «*На межі двох епох, староруського золота повен, / Зазгучав сонценосно твій сонячно-ярий оркестр*» адресовані
 А Василю Симоненку
 Б Володимирові Сосюрі
 В Андрієві Малишку
 Г Павлові Тичині
 Д Максимові Рильському

Завдання 57—60 мають на меті встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і поставте позначки в *бланку А* на перетині відповідних колонок і рядків. Усі інші позначки комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

57. Установіть відповідність між назвою та автором твору.

Назва твору	Автор твору
1 «Балада про соняшник»	А Т. Шевченко
2 «Гімн»	Б О. Довженко
3 «Маруся»	В Леся Українка
4 «Два кольори»	Г М. Коцюбинський
	Д І. Котляревський

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між назвою та персонажами твору.

Назва твору	Персонажі твору
1 «Україна в огні»	А Сомко, Шрам
2 «Чорна рада»	Б Григорій Многогрішний, Медвин
3 «Жовтий князь»	В Андрійко Катранник, Отроходін
4 «Тигролови»	Г Христя Хуторна, фон Крауз
	Д Сашко, дід, прабаба

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між жанром і назвою твору.

Жанр твору	Назва твору
1 сонет	А «Чорна рада»
2 комедія	Б «Наталка Полтавка»
3 роман	В «Маруся»
4 повість	Г «Хазяїн»
	Д «Шевченко»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між псевдонімом і справжнім прізвищем письменника.

- Псевдонім*
- 1 Леся Українка
 - 2 Марко Вовчок
 - 3 Остап Вишня
 - 4 Іван Багряний

- Справжнє прізвище*
- А Іван Тобілевич
 - Б Павло Губенко
 - В Іван Лозов'ягін
 - Г Марія Вілінська
 - Д Лариса Косач

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Частина 3

ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЕННЯ

Підтримайте або спростуйте думку: «Якщо закінчується хибне, не обов'язково починається правильне».

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, які найкраще підтвердять Ваші міркування. Проілюструйте Ваші думки посиланнями на приклади з художньої літератури (укажіть проблему, порушену письменником, назву твору, назвіть художній образ, через який проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичні факти або випадки з життя. Не переказуйте змісту, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

Роботу запишіть на **бланку Б**. У разі потреби використовуйте чернетку.

Орієнтовний обсяг роботи — 1 сторінка тестового зошита (200—250 слів). Текст обсягом до 100 слів екзаменатори не перевірятимуть.

Ключі

1	В	21	Б	41	Б
2	Г	22	А	42	Б
3	Г	23	А	43	Б
4	А	24	1Д, 2Б, 3В, 4А	44	В
5	Г	25	1Г, 2Б, 3А, 4Д	45	Г
6	В	26	1Б, 2А, 3В, 4Д	46	Б
7	Б	27	1А, 2Г, 3Б, 4В	47	Г
8	Б	28	1Д, 2В, 3А, 4Б	48	Г
9	В	29	Б	49	Г
10	А	30	В	50	Д
11	Б	31	Б	51	Г
12	Г	32	Б	52	Д
13	В	33	В	53	Г
14	Б	34	А	54	Г
15	В	35	А	55	Д
16	А	36	Г	56	Г
17	В	37	В	57	1Г, 2Д, 3А, 4Б
18	В	38	В	58	1Г, 2А, 3В, 4Б
19	Д	39	Г	59	1Д, 2Г, 3А, 4В
20	В	40	В	60	1Д, 2Г, 3Б, 4В